

Sygn. akt VII U 329/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 października 2017 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Jarząbek

Protokolant: Paulina Filipkowska

po rozpoznaniu w dniu 26 października 2017 r. w Warszawie

sprawy W. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

z udziałem M. M.

na skutek odwołania W. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 11 grudnia 2015 r. znak: (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala, że W. K. w okresie od dnia 1 czerwca 2011 roku do dnia 18 lipca 2015 roku podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u M. M..

UZASADNIENIE

W dniu 13 stycznia 2016r. (data prezentaty w ZUS) **W. K.** złożyła za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W. odwołanie od decyzji ww. organu rentowego z dnia 11 grudnia 2015r. nr (...), na podstawie której organ ten stwierdził, iż nie podlega ubezpieczeniom społecznym jako pracownik u płatnika składek M. M. w okresie od 1 czerwca 2011r. do 18 lipca 2015r. Ubezpieczona wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez ustalenie, że w powyższym okresie podlegała ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu z tytułu zatrudnienia u ww. płatnika składek. W uzasadnieniu odwołania ubezpieczona zakwestionowała stanowisko organu rentowego w zakresie uznania łączącej ją z płatnikiem składek umowy o pracę nieważną. Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego w zakresie podlegania ubezpieczeniom społecznym ubezpieczona wyjaśniła, że przez cały okres zatrudnienia faktycznie wykonywała powierzone jej obowiązki związane z przygotowaniem dokumentacji w sposób sumienny, rzetelny i zgodny z posiadanymi przez nią kwalifikacjami, doświadczeniem zawodowym oraz oczekiwaniom pracodawcy. Potrzeba jej zatrudnienia wynikała ze zwiększonej ilości zleceń pracodawcy oraz rozwoju prowadzonego przez niego biura rachunkowego, sama zaś odwołująca posiadała niezbędne kwalifikacje i doświadczenie w pracy biurowej. Odwołująca wskazała również, że na poparcie powyższych okoliczności przedłożyła organowi rentowemu stosowne dowody, które zostały bezpodstawnie zakwestionowane (odwołanie z załącznikami k. 2-34 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 12 lutego 2016r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.** wniósł o oddalenie odwołania W. K. na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie organ rentowy wskazał, że w toku postępowania wyjaśniającego wszczętego w związku ze zgłoszeniem odwołującej do ubezpieczeń społecznych odwołująca nie przedłożyła żadnych dowodów potwierdzających wykonywanie przez nią pracy, a ponadto ustalono, że po jej odejściu na zwolnienie lekarskie nie został zatrudniony nowy pracownik. Z kolei przedłożone przez odwołującą oświadczenia świadków nie były spójne z innymi dowodami zebranymi w sprawie. W ocenie organu rentowego powyższe okoliczności a także fakt powstania niezdolności do pracy w krótkim okresie po zgłoszeniu do ubezpieczenia, brak ochrony ubezpieczeniowej przed zgłoszeniem do ubezpieczenia i wyrejestrowanie odwołującej po okresie niezdolności do pracy i urlopu wychowawczego wskazują, że odwołująca została zgłoszona do ubezpieczeń wyłącznie w celu uzyskania świadczeń, a nie faktycznego wykonywania zatrudnienia. Na tych podstawach organ rentowy uznał przedmiotową umowę za noszącą znamiona pozorności i pozostającą w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego (odpowiedź na odwołanie k. 35-36 a.s.).

W piśmie procesowym z dnia 4 kwietnia 2016r. zainteresowany płatnik składek **M. M.** oświadczył o przystąpieniu do postępowania. Z kolei na rozprawie w dniu 4 sierpnia 2016r. oświadczył, że popiera odwołanie W. K. oraz stanowisko odwołującej (pismo z 04.04.2016r. k. 47 a.s., protokół rozprawy z 04.08.2016r. k. 64 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Zainteresowany M. M. prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...). W ramach prowadzonej działalności zainteresowany świadczy usługi z zakresu rachunkowości na rzecz podmiotów zewnętrznych i prowadzi biura rachunkowe w W. przy ul. (...), gdzie znajduje się również siedziba firmy zainteresowanego oraz dwa biura w G.: przy ul. (...) oraz przy ul. (...) (zeznania świadków: K. M. (1) k. 89 a.s., K. M. (2) k. 89-90 a.s., A. K. k. 104-106 a.s. i P. K. k. 106-107 a.s., zeznania odwołującej k. 107-109 a.s., zeznania zainteresowanego k. 139-141 a.s.).

Zainteresowany zatrudnił odwołującą W. K. na podstawie umowy o pracę w okresie od 31 grudnia 2001r. do 31 grudnia 2003r. Wówczas odwołująca pracowała na stanowisku pracownika biurowego w biurze rachunkowym w G., w wymiarze połowy czasu pracy oraz za wynagrodzeniem 1/2 wysokości płacy minimalnej. W tym czasie odwołująca mieszkała u swoich rodziców w miejscowości G., gmina K.. Rodzice odwołującej pobierali na rentę i prowadzili gospodarstwo rolne, odwołująca była w tym czasie na ich utrzymaniu (umowa o pracę z 31.12.2001r. k. 12 a.s., zeznania odwołującej k. 107-109 a.s., zeznania zainteresowanego k. 139-141 a.s., dane o zgłoszeniach odwołującej k. 85 a.r.).

W latach 2005-2010 odwołująca pracowała na rzecz biura rachunkowego zainteresowanego w G. na podstawie umów o dzieło. Umowy były każdorazowo zawierane na okres od stycznia do końca grudnia danego roku. Na podstawie tych umów odwołująca zobowiązywała się do uporządkowania i wprowadzania do programu komputerowego (...) określonej ilości faktur VAT. Wynagrodzenie odwołującej było liczone w wysokości 10 groszy od każdej wprowadzonej lub uporządkowanej faktury. Łącznie odwołująca zawarła z zainteresowanym 5 takich umów, obejmujących zlecenie uporządkowania lub wprowadzania od 28.000 do 228.000 faktur. Z tytułu umów o dzieło odwołująca osiągała rocznie przychód w wysokości około 3.000,00 zł brutto. Oprócz odwołującej zainteresowany zatrudnił na podstawie umów o dzieło A. K., która pracowała w biurze w G. od 2008 roku, a także D. T.. Obie panie pracowały za podobnym wynagrodzeniem, co odwołująca (umowy o dzieło k. 13-18 a.s., zeznania A. K. k. 104-106 a.s., zeznania odwołującej k. 107-109 a.s., zeznania zainteresowanego k. 139-141 a.s.).

W lipcu 2007 roku odwołująca ukończyła studia na kierunku zarządzanie i marketing w zakresie marketingu i komunikacji marketingowej. Ponadto w 2009 roku odwołująca weszła w związek małżeński z P. K. (zeznania odwołującej k. 107-109 a.s., zeznania świadka P. K. k. 106-107 a.s., zeznania zainteresowanego k. 139-141 a.s., dyplom ukończenia studiów – nieoznaczona karta a.o.).

Ostatnia z umów o dzieło zawartych między odwołującą a zainteresowanym trwała do końca grudnia 2010 roku. Odwołująca nie kontynuowała pracy w biurze rachunkowym zainteresowanego, gdyż planowała zamieszkać z mężem

w W. przy ul. (...) i chciała znaleźć zatrudnienie bliżej nowego miejsca zamieszkania. Do przeprowadzki doszło na początku 2011 roku. W związku ze zmianą miejsca zamieszkania odwołująca na przełomie marca i kwietnia zaczęła szukać ofert pracy w sieci Internet. Mimo poszukiwań odwołująca nie mogła jednak znaleźć zatrudnienia (zeznania odwołującej k. 107-109 a.s., zeznania świadka P. K. k. 106-107 a.s.).

W maju 2011 roku M. M. powziął plan rozwoju biura rachunkowego w W. i w związku z tym poszukiwał pracownika, który by je prowadził. Zainteresowany chciał powierzyć tą pracę osobie kompetentnej i zaufanej. Wówczas zaproponował odwołującej pracę na stanowisku kierownika biura przy ul. (...). Odwołująca chciała pracować u zainteresowanego, toteż w dniu 1 czerwca 2011r. nastąpiło zawarcie umowy o pracę. Na podstawie tej umowy W. K. została zatrudniona na stanowisku kierownika biura rachunkowego w W., w pełnym wymiarze czasu pracy za wynagrodzeniem w wysokości 4.900,00 zł brutto miesięcznie. Umowa została zawarta na czas określony od dnia 1 czerwca 2011r. do 18 lipca 2015r., jako miejsce pracy określono W. (zeznania odwołującej k. 107-109 a.s., zeznania zainteresowanego k. 139-141 a.s., umowa o pracę z 01.06.2011r. – nieoznaczona karta a.o.).

W dniu 1 czerwca 2011r. odwołująca była we wczesnej ciąży, jednakże nie wiedziała o tym. Była zdolna do pracy na powierzonym jej stanowisku. Wraz z rozpoczęciem pracy odwołująca została przeszkolona z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, ponadto została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych, jednakże z opóźnieniem – dopiero w dniu 18 czerwca 2011r. (zeznania świadka P. K. k. 106-107 a.s., zeznania odwołującej k. 107-109 a.s., dokumentacja medyczna odwołującej – koperta k. 125 a.s., opinia biegłego ginekologa k. 155-156 a.s., zaświadczenie lekarskie z 27.05.2011r., karta szkolenia wstępnego – nieoznaczone karty a.o.).

Początkowo odwołująca pracowała w biurze rachunkowym w W., jednak w połowie czerwca 2016 roku zainteresowany skierował ją do pracy w biurze znajdującym się w G. przy ul. (...). Odwołująca zgodziła się na to, gdyż nie mogła znaleźć innej pracy w W.. W związku z tym, ponownie zamieszkała z rodzicami. Oprócz odwołującej w biurach rachunkowych w G. zainteresowany w 2011 roku zatrudniał również cztery inne osoby na podstawie umowy o dzieło (zeznania świadka P. K. k. 106-107 a.s., zeznania odwołującej k. 107-109 a.s., zeznania zainteresowanego k. 139-141 a.s., zestawienie wypłat k. 135 a.s.).

Ubezpieczona na podstawie umowy o pracę wykonywała takie czynności jak przyjmowanie i odbiór dokumentacji od klientów, wydawanie faktur oraz tworzenie i wypełnianie dokumentów, m. in. VAT UE, PCC 3, korekty zeznań podatkowych, umowy kupna-sprzedaży pojazdu oraz dokumenty związane ze zwrotem podatku VAT za materiały budowlane. Pracując w G. odwołująca wykonywała takie same obowiązki, dodatkowo obsługiwała również klientów przychodzących do biura rachunkowego (oświadczenia klientów zainteresowanego k. 19-34 a.s. i 21-23 a.r., zeznania świadków: K. M. (1) k. 89 a.s., K. M. (2) k. 89-90 a.s., A. K. k. 104-106 a.s. i P. K. k. 106-107 a.s., zeznania odwołującej k. 107-109 a.s., zeznania zainteresowanego k. 139-141 a.s.).

Zainteresowany nadzorował pracę odwołującej. W trakcie jej pracy w biurze w W. pozostawał z nią w kontakcie telefonicznym, a po zmianie biura na znajdujące się w G. nadzorował jej pracę osobiście. Sprawdzał również sporządzone przez nią dokumenty. Ponadto odwołująca podpisywała listę obecności (zeznania odwołującej k. 107-109 a.s., zeznania zainteresowanego k. 139-141 a.s., lista obecności k. 69 a.r.).

W dniu 7 lipca 2011r. odwołująca źle się poczuła, w związku z czym udała się z wizytą do Gabinetu Lekarzy Specjalistów (...) w G.. Podczas badań dowiedziała się, że jest w ciąży (zeznania świadka P. K. k. 106-107 a.s., zeznania odwołującej k. 107-109 a.s., opinia biegłego ginekologa k. 155-156 a.s., dokumentacja medyczna odwołującej – koperta k. 125 a.s.).

Odwołująca została skierowana na zwolnienie lekarskie, na którym przebywała od dnia wizyty w przychodni. Zwolnienie lekarskie było przedłużane co miesiąc, w międzyczasie odwołująca przeprowadziła się z powrotem do W.. Zwolnienie lekarskie trwało do dnia porodu, tj. 2 lutego 2012r. Następnie odwołująca przebywała na urlopie macierzyńskim w okresie od 2 lutego 2012r. do 18 lipca 2012r. oraz na urlopie wychowawczym w okresie od 19 lipca 2012r. do 18 lipca 2014r. (zeznania odwołującej

k. 107-109 a.s., zwolnienia lekarskie, informacje o urlopie macierzyńskim i wychowawczym oraz o wypłacie zasiłku macierzyńskiego – nieoznaczone karty a.o.).

W październiku 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych w związku z opóźnieniem w zgłoszeniu W. K. do ubezpieczeń społecznych wszczął postępowanie wyjaśniające. Po jego przeprowadzeniu organ rentowy wydał w dniu 11 grudnia 2015r. decyzję nr (...), na podstawie której stwierdził, że W. K. jako pracownik u zainteresowanego M. M. nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od 1 czerwca 2011r. do 18 lipca 2015r. (decyzja ZUS z 11.12.2015r. k. 1-3 a.r., zawiadomienia o wszczęciu postępowania k. 75-81v a.r.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie dowodów z dokumentów, opinii biegłego z zakresu ginekologii i położnictwa oraz zeznań świadków i stron. Zebrany przez Sąd materiał dowodowy był spójny, a treść poszczególnych dowodów korespondowała ze sobą i nie budziła zastrzeżeń co do ich wiarygodności.

Za wiarygodne Sąd uznał zebrane w sprawie dowody z dokumentów, na które złożyły się dokumenty osobowe i medyczne odwołującej, dokumenty załączone do akt organu rentowego oraz przedłożone przez strony w toku postępowania. Sąd podzielił również wnioski opinii biegłego sądowego, gdyż została sporządzona w sposób fachowy, w oparciu o dokumentację medyczną odwołującej, a biegły zaprezentował swoje wnioski, nie kwestionowane przez strony, w sposób zrozumiały i jednoznaczny.

Ponadto Sąd dał wiarę zeznaniom wszystkich przesłuchanych w sprawie świadków oraz zeznaniom odwołującej i zainteresowanego. Treść zeznań składała się na spójny obraz specyfiki zatrudnienia u odwołującej, charakteru prowadzonej przez zainteresowanego działalności gospodarczej. Drobne rozbieżności w zeznaniach nie miały charakteru istotnego dla poczynionych ustaleń stanu faktycznego i nie rzutowały na ocenę Sądu co do ich wiarygodności.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie W. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 11 grudnia 2015r. nr (...) było zasadne i podlegało uwzględnieniu.

Spór w niniejszej sprawie koncentrował się wokół kwestii podlegania przez odwołującą ubezpieczeniom emerytalnym, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u zainteresowanego M. M. w okresie od 1 czerwca 2011r. do 18 lipca 2015r. Na mocy skarżonej decyzji, po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego w przedmiocie prawidłowości zgłoszenia W. K. do ubezpieczeń społecznych przez ww. płatnika składek, Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął stanowisko, zgodnie z którym odwołująca mimo zawarcia umowy o pracę faktycznie nie świadczyła pracy na rzecz wskazanego powyżej podmiotu, samo zaś podpisanie przez nią umowy oraz zgłoszenie jej do ubezpieczeń społecznych miało jedynie na celu uzyskanie świadczeń z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników systemu. Powyższe stanowisko zakwestionowali odwołujący oraz zainteresowany, wskazując, że W. K. faktycznie wykonywała pracę zgodnie z zawartą umową o pracę, na co wskazywały przedłożone w toku postępowania wyjaśniającego dowody.

W związku z powyższym przedmiotem niniejszego postępowania było ustalenie, czy umowa o pracę z dnia 1 czerwca 2011r. zawarta między W. K. a M. M. była ważna i skuteczna, czy też, zgodnie z twierdzeniem organu rentowego wyrażonym w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, została zawarta dla pozorów, jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych i w konsekwencji nie wywołała i nie wywołuje skutków w zakresie podlegania ubezpieczeniom społecznym.

Rozstrzygnięcie powyższej kwestii wymagało dokonania szczegółowej wykładni przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2017r. poz. 1778). Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 tejszej ustawy obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są

pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów. W myśl art. 13 pkt 1 ustawy następuje to od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania. O tym jednak, czy dany stosunek prawny łączący dwa podmioty może być uznany za stosunek pracy, rozstrzygają przepisy prawa pracy.

Stosownie do treści definicji zawartej w art. 2 k.p. pracownikiem jest osoba zatrudniona między innymi na podstawie umowy o pracę. Użyty w powyższym przepisie zwrot „zatrudniona” oznacza istnienie między pracownikiem a pracodawcą szczególnej więzi prawnej o charakterze zobowiązaniowym, tj. stosunku pracy. Istotą tegoż stosunku jest – w świetle art. 22 § 1 k.p. – uzewnętrznienie woli umawiających się stron, z których jedna deklaruje chęć wykonywania pracy określonego rodzaju w warunkach podporządkowania pracodawcy, natomiast druga – stworzenia stanowiska pracy i zapewnienia świadczenia pracy za wynagrodzeniem. Celem i zamiarem stron umowy o pracę winna być każdorazowo faktyczna realizacja treści stosunku pracy, przy czym oba te elementy wyznaczają: ze strony pracodawcy – realna potrzeba ekonomiczna i umiejętności pracownika, zaś ze strony pracownika – ekwiwalentność wynagrodzenia uzyskanego za pracę.

Dla stwierdzenia, czy zaistniały podstawy do objęcia wnioskodawcy ubezpieczeniem społecznym, w świetle powołanych przepisów, wymagane jest ustalenie, czy zatrudnienie miało charakter rzeczywisty i polegało na wykonywaniu pracy określonego rodzaju, na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem, czyli w warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p. Umowa o pracę, która nie wiąże się z wykonywaniem tej umowy, a zgłoszenie do ubezpieczenia następuje tylko pod pozorem istnienia tytułu ubezpieczenia w postaci zatrudnienia, nie skutkuje w sferze prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 16 marca 1999r., II UKN 512/98; z 28 lutego 2001r., II UKN 244/00).

Przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca – do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem (art. 22 § 1 k.p.). W ujęciu art. 22 § 1 k.p. stosunek pracy to relacja prawna łącząca pracodawcę i pracownika, na której treść składają się wzajemne prawa i obowiązki. Zgodnie z treścią powołanego przepisu zasadniczym elementem konstrukcyjnym stosunku pracy jest zobowiązanie pracownika do wykonywania pracy pod kierownictwem pracodawcy w czasie i miejscu przez niego wyznaczonym za wynagrodzeniem. Swoistość stosunku pracy wyraża się w jego cechach, które odróżniają go od stosunków cywilnoprawnych, a także zwyczajowej, okazjonalnej pomocy członków najbliższej rodziny świadczonej na rzecz określonego przedsiębiorcy, w ramach których świadczona jest praca. Do tych właściwości stosunku pracy należą: dobrowolność zobowiązania, zarobkowy charakter stosunku pracy, osobisty charakter świadczenia pracy oraz podporządkowanie pracownika co do miejsca, czasu i sposobu wykonywania pracy, wyrażające się również w możliwości wydawania pracownikowi poleceń dotyczących pracy.

W niniejszej sprawie Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął stanowisko, zgodnie z którym umowa o pracę zawarta między odwołującą i zainteresowanym miała charakter pozorny, gdyż odwołująca faktycznie nie wykonywała pracy. Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Pozorność umowy wyraża się w braku zamiaru wywołania skutków prawnych przy jednoczesnym zamiarze stworzenia okoliczności mających na celu zmylenie osób trzecich. Istotne znaczenie ma tu niezgodność między pierwotnym aktem woli, a jego uzewnętrznieniem. Wskazać należy, że o pozorności danej umowy decydują okoliczności wskazane w art. 83 § 1 k.c., które występować muszą w czasie składania przez strony oświadczeń woli. W doktrynie wyróżnia się dwie formy pozorności: pozorność czystą, zwaną też bezwzględną lub absolutną, kiedy to strony, dokonując czynności prawnej, nie mają zamiaru wywołania żadnych skutków prawnych oraz pozorność kwalifikowaną, zwaną względną lub relatywną, kiedy strony zawierają czynność prawną pozorną (zob. wyrok Sąd Najwyższego z dnia 26 lipca 2012r., I UK 27/12, z dnia 12 lipca 2002r., V CKN 1547/00).

W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, formułowany w oparciu o treść cytowanego art. 83 k.c., zgodnie z którym zamiar nawiązania stosunku ubezpieczenia społecznego, bez rzeczywistego wykonywania umowy o pracę, świadczy o fikcyjności zgłoszenia do pracowniczego ubezpieczenia społecznego. W sytuacji, w której stronom umowy o pracę przyświeca jedynie intencja włączenia do ubezpieczenia społecznego (i uzyskanie świadczeń płynących z tego

ubezpieczenia) pod pozorem zatrudnienia, bez jego rzeczywistego wykonywania (art. 83 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.), zawarcie umowy o pracę nie może rodzić skutków prawnych i stanowić podstawy do uznania, że osoba, która zawarła taką umowę podlega ubezpieczeniu społecznemu pracowników (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 11 lutego 2014r., III AUa 929/13). Jednocześnie a contrario do powyższego przyjmuje się, że nie można stwierdzić pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, w sytuacji, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca pracę tę przyjmował (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 12 maja 2011r., II UK 20/11; z 19 października 2007r., II UK 56/07; z 5 października 2005 r., I UK 32/05).

Kierując się powyższym Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe w oparciu o załączone do akt sprawy dokumenty, zeznania świadków i stron oraz opinię biegłego sądowego z zakresu ginekologii i położnictwa, i na tej podstawie stwierdził, że sporna umowa nie miała charakteru pozornego, a realnym motywem jej zawarcia było odpłatne świadczenie pracy przez odwołującą na rzecz zainteresowanego. Przede wszystkim Sąd miał na względzie, że odwołująca i zainteresowany znali się i współpracowali ze sobą od wielu lat. Na przełomie lat 2001-2003 odwołująca była zatrudniona w jego biurze rachunkowym na podstawie umowy o pracę na czas określony, ponadto wykonywała dla niego czynności dorywczo w latach 2005-2010 na podstawie zawieranych umów o dzieło. Współpraca między stronami uległa krótkiemu zawieszeniu w związku ze zmianą stanu cywilnego odwołującej, jej przeprowadzką do mieszkania męża na przełomie 2010 i 2011 roku oraz chęcią podjęcia zatrudnienia w pobliżu nowego miejsca pobytu. W tych okolicznościach Sąd dał wiarę zeznaniom M. M., który jako motyw zatrudnienia odwołującej wskazał zarówno chęć rozwoju swojego biura w W., jak i zamiar powierzenia kierownictwa nad tym biurem osobie zaufanej, co do której kompetencji nie miałyby wątpliwości. Znajduje to również potwierdzenie choćby w fakcie ukończenia przez odwołującą studiów wyższych z zakresu zarządzania i marketingu, co częściowo pokrywa się z profilem prowadzonej przez zainteresowanego działalności.

Zgromadzone w sprawie dowody dają wyraźne podstawy do przyjęcia, że W. K. świadczyła pracę na rzecz M. M. w sposób przewidziany w umowie o pracę. Co prawda, zgodnie z postanowieniami spornej umowy o pracę odwołująca miała świadczyć pracę w biurze rachunkowym zainteresowanego mieszczącym się w W. przy ul. (...), gdzie miała pełnić funkcję kierownika biura, jednakże okoliczności te uległy zmianie wkrótce po jej zatrudnieniu i odwołująca została skierowana do pracy w G.. Ponadto pewnej zmianie uległ profil zatrudnienia odwołującej, która, jak wynika z zeznań stron, miała od tej pory wykonywać czynności związane raczej z realizacją pracy biurowej oraz ze wspieraniem pracy M. M. niż na samodzielny prowadzeniu biura rachunkowego. Niemniej jednak, w ocenie Sądu, okoliczności te nie świadczą o tym, że praca nie była przez odwołującą w ogóle świadczona. Przeczą temu zeznania świadków, którzy widywali odwołującą świadczącą pracę w biurze rachunkowym zainteresowanego w położonym w G. przy ul. (...), a także w licznych oświadczeniach klientów zainteresowanego, którzy korzystali z usług tego biura w okresie jej zatrudnienia. Zarówno wspomniani świadkowie, jak i klienci, potwierdzili również, że odwołująca prowadziła z nimi rozmowy i konsultacje, udzielała również porad w ramach świadczonej przez biuro usług z zakresu rachunkowości. Istotne w tym kontekście były również dla Sądu zeznania świadka A. K., która pracowała w drugim ze znajdujących się w G. biur zainteresowanego i kilkakrotnie odwiedzała miejsce pracy odwołującej w celach zawodowych. Nie bez znaczenia były również zeznania małżonka odwołującej P. K., który wskazywał na okoliczność podwożenia odwołującej do pracy w czasie, gdy odbywała się ona jeszcze w W., jak również wyraz jego niezadowolenia z powodu zmiany miejsca pracy małżonki.

Praca odwołującej polegała głównie na sporządzaniu dokumentów dla klientów biura zainteresowanego. Odwołująca nie podpisywała jednak żadnych z opracowanych dokumentów, gdyż nie była do tego upoważniona. Choć w toku postępowania nie przedłożono dokumentów, które odwołująca miałaby sporządzić, czy też fakt nieposiadania przez nią upoważnienia do ich podpisywania również nie mogą zostać uznane za okoliczności przemawiające na niekorzyść odwołującej. Praca biurowa ze względu na swój charakter nie zawsze wiąże się bowiem z powstaniem materialnych wytworów pracy. Część pracy odwołującej polegała na rozmowie z klientami biura rachunkowego zainteresowanego,

udzielaniu im porad, część była również wykonywana w środowisku informatycznym i polegała na wprowadzeniu danych do programu komputerowego.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy nie uznał argumentacji organu rentowego, która miałaby prowadzić do uznania spornej umowy o pracę za pozorną, za uzasadnioną. Odwołująca przy pomocy dowodów ze świadków wykazała bowiem, że faktycznie wykonywała pracę na rzecz zainteresowanego. Powoływana przez organ rentowy okoliczność powstania niezdolności do pracy w krótkim okresie po zawarciu umowy o pracę, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności sprawy, nie miała w istocie większego znaczenia. Co prawda niezdolność do pracy powstała w dniu 7 lipca 2011r. w związku ze stwierdzoną u odwołującej ciążą, jednakże w momencie zawierania spornej umowy odwołująca nie wiedziała o swoim stanie zdrowia, tj. o ciąży, a ponadto zgodnie z zaświadczeniem lekarskim z dnia 27 maja 2011r. była zdolna do pracy na powierzonym jej stanowisku, co zostało również potwierdzone przez biegłego sądowego z zakresu ginekologii i położnictwa. Nawet gdyby zresztą przyjąć, że odwołująca była świadoma co do swojego stanu, to okoliczność ta, wobec braku w systemie prawa polskiego, w tym szczególności na tle regulacji Kodeksu pracy, ogólnego zakazu zatrudniania kobiet w ciąży, nie miała w istocie znaczenia. Nie ma więc przeszkód ku podejmowaniu pracy przez kobiety w ciąży, nawet jeśli jedynym celem podjęcia zatrudnienia jest zagwarantowanie świadczeń z systemu ubezpieczeń społecznych na okres macierzyństwa, pod warunkiem, że powstały stosunek pracy jest realizowany. Natomiast fakt, iż zainteresowany nie zatrudnił na miejsce odwołującej żadnego pracownika nie musi przemawiać za pozornością zawartej przez strony umowy o pracę.

Na zatrudnienie pracownika składa się bowiem wiele czynników, takich jak jego sytuacja finansowa, plany rozwojowe i inwestycyjne czy też przyjęta polityka rekrutacji, które mogą ulec zmianie w trakcie zatrudniania danej osoby. Oznacza to, że sytuacja lub plany pracodawcy mogą zmienić się na tyle, że pracownik zatrudniany dotychczas na konkretnym stanowisku może nie być już potrzebny. W niniejszej sprawie zainteresowany wskazał, że podjęta przez niego próba rozwoju biura rachunkowego w W. nie powiodła się, w związku z czym nie widział konieczności zatrudniania dodatkowego pracownika w miejsce odwołującej, zaś powierzone jej obowiązki wykonywał pod jej nieobecność osobiście.

Pozostałe okoliczności podnoszone przez organ rentowy również nie zasługiwały na uwzględnienie. Uiszczanie składek na ubezpieczenia społeczne za zatrudnianych pracowników stanowi obowiązek pracodawcy i nie sposób pociągać pracowników do odpowiedzialności, w szczególności polegającej na kwestionowaniu ważności umowy o pracę czy też wynikającego z niej stosunku pracy, z tego tylko względu, że pracodawca powyższy obowiązek zaniedbuje. Odwołująca nie miała natomiast wpływu na wywiązywanie się przez zainteresowanego z tego obowiązku. Fakt ewentualnych zaległości powstałych po stronie zainteresowanego z tytułu składek stanowi kwestię wymagającą wyjaśnienia między organem rentowym, a zainteresowanym, stąd też trudno wyciągać wobec odwołującej negatywne konsekwencje z tego tytułu. Z kolei odmowa objęcia przez organ rentowy obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznym innej osoby zatrudnianej przez zainteresowanego na podstawie umowy o pracę zasadniczo również nie ma wpływu na kwestię podlegania ubezpieczeniom przez odwołującą. Przedmiotem rozważań w niniejszej sprawie nie był ogół stosunków prawnych łączących zainteresowanego z zatrudnianymi przez niego pracownikami, lecz jedynie to, czy M. M. i W. K. zawarli ważną umowę o pracę, a więc czy powstał między nimi stosunek pracy i czy w związku z tym odwołująca podlega ubezpieczeniom społecznym. Wspomniana wyżej kwestia wykracza więc poza zakres sporu niniejszej sprawy.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy uznał, że sporna umowa o pracę z dnia 1 czerwca 2011r. nie spełniała cech umowy pozornej w kontekście art. 83 § 1 k.c. Zamiarem stron było odpłatne świadczenie pracy przez W. K. na rzecz prowadzonej przez M. M. działalności, a zamiar ten realizował się w ramach zawartego przez strony stosunku pracy. Odwołująca wykonywała na rzecz zainteresowanego pracę, co znalazło potwierdzenie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Z tych też względów Sąd Okręgowy uznał odwołanie W. K. za zasadne i w konsekwencji orzekając do istoty sprawy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. dokonał stosownej zmiany zaskarżonej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, o czym orzekł jak w sentencji wyroku.

Zarządzenie: (...)

(...)